

Demokratia- ja julkisoikeusosasto

EU-oikeus ja tietosuoja

Hanna-Mari Kotivuori

Pöytäkirja

1.3.2021

VN/3063/2020

Positiivinen luottotietorekisteri ja maksuhäiriömerkinnät - ohjauksryhmän kokous

Aika 1.3.2021

Paikka Skype-kokous

Paikalla Pekka Timonen (pj), OM
Leena Mörttinen, VM
Antti Leinonen, OM
Irja Peltonen, VM
Antti Neimala, TEM
Katja Taipalus, Suomen Pankki
Samu Kurri, Finanssivalvonta
Tuija Taos, RVV
Paula Hannula, KKV
Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto
Juha Pantzar, Takuusäätiö
Lea Mäntyniemi, Finanssiala

Asiantuntijat
Tanja Jaatinen, OM
Antti Makkonen, VM
Terhi Holmstöm, Verohallinto
Aino Sarakorpi, Verohallinto
Virpi Pikkarainen, Verohallinto

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Ohjausryhmän sihteeri

Hanna-Mari Kotivuori, OM, Demokratia- ja julkisoikeusosasto, EU-oikeus
ja tietosuojaja, S-posti oikeusministerio@om.fi

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen ja todettiin paikalla olijat.
2. Virpi Pikkarainen ja Aino Sarakorpi kertoivat positiivisen luottotietorekisterin valmistelun etenemisestä ennalta jaetun materiaalin pohjalta. Todettiin, että sidosryhmäyhteistyö on toiminut hyvin ja esille on tullut useita keskustelua vaativia kysymyksiä valmistelun aikana. On tärkeää jatkaa sidosryhmäyhteistyötä.
3. Antti Makkonen esitteli positiivisen luottotietorekisterin maksullisuutta koskevan ehdotuksen ennalta jaetun materiaalin mukaisesti. Ehdotusta oli kehitetty ohjausryhmän antaman aiemman palautteen pohjalta. Aiemmassa ehdotuksessa lähdettiin siitä, että rekisterin perustamiskustannukset rahoitettaisiin kokonaan valtion varoista, mutta vuotuiset käyttökustannukset katettaisiin kokonaan luottotietoraportteilta perittävillä käyttömaksuilla. Makkosen esittelemän uuden ehdotuksen mukaisesti rahoitussektorin toimijoilta veloittavilla luottotietoraporttien kappalemääräisillä käyttömaksuilla katettaisiin raporttien tuottamiseen liittyvä omakustannusarvo siten, että omakustannusarvossa huomioitaisiin sekä vuotuinen käyttökustannus että rekisterin perustamiskustannusten vuotuinen poisto (noin 10-12 vuoden poistoaika). Loput kustannukset jäisivät valtion vastattaviksi. Luottotietoraporttien omakustannusarvoksi on valmistelun tässä vaiheessa arvioitu noin 60 prosenttia rekisterin perustamiskustannuksista ja vuotuisista kustannuksista, mutta tämä osuus voi vielä valmistelun edetessä muuttua. Ehdotuksen katsottiin menneen parempaan suuntaan rahoitussektorin ja julkisen sektorin välillä tapahtuvan kustannusten jakautumisen osalta. Finanssiala toi esille, että myös luotonantajille aiheutuu perustamisvaiheessa kuluja tietojärjestelmämuutosten vuoksi, mikä tulisi osaltaan huomioida kustannusten jaossa. Todettiin myös, että tässä vaiheessa asiaa on vaikea arvioida, kun ei ole vielä tietoa tulevista kustannuksista ja kulujen jakautumisesta viranomaisten ja luotonantajien välillä. Finanssialan näkemyksen mukaan luotonantajat kuitenkin luultavasti vyöryttävät heille aiheutuvia kustannuksia asiakkailleen. Finanssiala esitti harkittavaksi, että perustamiskulut jäisivät valtion maksettavaksi ottaen huomioon toimijoille aiheutuvat tietojärjestelmä- ja muut vastaavat kustannukset.

Puheenjohtaja totesi yhteenvetona, että keskusteluissa tuotiin esille tarve ottaa huomioon rahoituslalle aiheutuvat loppukäyttäjille vyörytettävät kustannukset, kun päätöstä kustannusten jakautumisesta tehdään VM:ssä.

4. Tanja Jaatinen esitteli positiivista luottotietorekisteriä koskevan mietintöluonnoksen ennalta jaetun materiaalin mukaisesti. Mietintöä viimeistellään parhaillaan ja se on tarkoitus julkaista ja saattaa lausunnoille vielä maaliskuun aikana.

Käytiin keskustelua maksuviiveiden kirjaamisesta positiiviseen luottotietorekisteriin. Ehdotettu 45 päivän rajaa pidettiin hyvänä kompromissina, vaikka edelleen osa piti parempana 30 päivän rajaa ja osa 60 päivän rajaa. Tältä osin esitettiin vastakkaisia näkemyksiä. Toisaalta lyhyempää rajaa pidettiin parempana, jotta velkakierteeseen päästään puuttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja toisaalta katsottiin, ettei maksuviivetedoilla päästä käsiksi niihin tapauksiin, joissa rästejä maksetaan uudella lainalla. Esille tuotiin myös, että vaikutuksia tulee vielä arvioida ehdotetun 45 päivän osalta, kun saadaan siitä palautetta lausuntokierroksella.

Keskusteltiin avoimien yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden ottamien lainojen jättämisestä pois rekisteristä tässä vaiheessa. Pidettiin hyvänä sitä, että jatkokehityksen yhteydessä arvioidaan tarvetta sisällyttää kaikkien yhtiömuotojen velat mukaan rekisteriin, erityisesti pk-yrityssektorin osalta. Esille tuotiin, että yhtiölainojen yhdistäminen henkilötunnukseen on haasteellista.

Luotonantajien oikeuteen saada tietoja rekisteristä toivottiin lisättävän tilanne, jossa luotonantajalla on kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:n 5 kohdan mukainen velvollisuus antaa neuvoa. Luotonantajan olisi pystyttävä tuolloin tekemään kokonaisarvio. Osa piti viittausta kyseiseen kohtaan kuitenkin liian laajana. Tietojen käyttöä ei tule avata liikaa luottoriskin hallintaan, vaan asiakkaan tulee voida luottaa sopimuksen jatkumiseen sovituilla ehdoilla. Todettiin, että ehdotuksen mukaisiin käyttötarkoituksiin kuuluvat tilanteet, joissa luotonhakija hakee muutosta luoton ehtoihin. Esitettiin myös, että osana rekisterin jatkokehitystä tulisi selvittää, kuinka pankit voisivat hyödyntää rekisterin dataa salkkutasolla.

Lea Mäntyniemi kysyi rekisterin viranomaiskäytön osalta, tulisiko rekisteri aiheuttamaan toimijoille lisäraportointia vai korvaisiko tietojen ilmoittaminen rekisteriin jokin muuta raportointia. Todettiin, että asiaa on vaikea tässä vaiheessa arvioida.

Pyydettiin Finanssialaa tuomaan lausuntokierroksella esiin mahdollisia päällekkäisyyksiä raportoinnissa. Lähtökohtaisesti päällekkäistä tietojen keräämistä ja kustannuksia tulisi välttää.

Puheenjohtaja totesi valmistelun olevan hyvässä vaiheessa. Vaikka ehdotus ei ole vielä kaikilta osin valmis, ei siinä ole yhtään isoa ongelmaa.

5. Kokouksessa ei ollut esillä muita asioita.

6. Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Lainsäädäntöneuvos

Hanna-Mari Kotivuori